

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ**

**ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΣΤΗ ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
(Μάθημα Επιλογής)**

ΑΘΗΝΑ 1999

Υπεύθυνη Ομάδας

Δρ. Κοκκινάκη Νένα, Σχολική Σύμβουλος

Ομάδα Σύνταξης

Δρ. Γεωργιάδου Αγάθη, Φιλολόγος

Γιαννακίτσα Παναγιώτα, Φιλολόγος, Μετ. Δίπλ. Π.Α.

Δρ. Δεληγιάννη Ευφροσύνη - Εριέττα, Φιλολόγος

Δρ. Σκαλτσογιάννης Παύλος, Φιλολόγος

Copyright (C) 1999: Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας
Αδριανού 91, 105 56 Αθήνα

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή ανατύπωση ή φωτοτύπηση μέρους ή όλου του παρόντος βιβλίου, καθώς και η χρησιμοποίηση των ερωτήσεων που περιέχονται σ' αυτό σε σχολικά βοηθήματα ή για οποιοδήποτε άλλο σκοπό, χωρίς τη γραπτή άδεια του Κέντρου Εκπαιδευτικής Έρευνας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

• ΠΡΟΛΟΓΟΣ	5
• ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7

Π Ο Ι Η Σ Η

1. Φρανσουά Βιγιόν «Μπαλάντα των κυριών του παλαιού καιρού»	9
2. Ουίλλιαμ Σαίξπηρ «Σονέτο XVIII»	14
3. Φρήντριχ Σίλλερ «Το δαχτυλίδι του Πολυκράτη»	19
4. Τζωρτζ Γκόρντον Μπάυρον «Τα νησιά της Ελλάδας»	26
5. Σαρλ Μπωντλαίρ «Άλμπατρος»	33
6. Ράντσαρντ Κίπλινγκ «Αν Μπορείς»	39
7. Πωλ Ελυάρ «Να κοιμάσαι»	48
8. Φεδερίκο Γκαρθία Λόρκα «Θρήνος για τον Ιγνάθιο Σάντσεθ Μεχίας»	52
9. Μίροσλαβ Χόλουμπ «Η πόρτα»	60
10. Ζμπίγκνιεφ Χέρμπερτ «Ομιλεί ο Δαμαστής (ή Προκρούστης)»	64

Π Ε Ζ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

11. Λέων Τολστόι «Ο Αλιόσα το τσουκάλι»	70
12. Μπιέρνστερ Μπιέρνσον «Ο πατέρας»	77
13. Άντον Τσέχωφ «Το έργο τέχνης»	83
14. Τζέιμς Τζόυς «Εβελιν»	89
15. Φραντς Κάφκα «Η σιωπή των σειρήνων»	94
16. Κάθριν Μάνσφελντ «Το μάθημα μουσικής»	99
17. Κάρελ Τσάπεκ «Ο κλεμμένος φάκελος 139/ΥΠ του Π Γραφείου»	104
18. Μπέρτολτ Μπρεχτ «Αν οι καρχαρίες ήταν άνθρωποι»	109
<i>Παραδείγματα κριτηρίων για τρίωρη γραπτή δοκιμασία</i>	116
<i>Βιβλιογραφία</i>	120

Φωτογραφία Εξωφύλλου: Φραγκονάρ (Fragonard), Η μελέτη.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας (Κ.Ε.Ε.), συνεχίζοντας την προσπάθεια υποβοήθησης των εκπαιδευτικών στο δύσκολο έργο τους, αναμόρφωσε τα βιβλία που αναφέρονται στην αξιολόγηση των μαθητών των Α΄ και Β΄ τάξεων του Ενιαίου Λυκείου (Ε.Λ.). Κατά την αναμόρφωσή τους έχουν ληφθεί υπόψη οι παρατηρήσεις και υποδείξεις των εκπαιδευτικών που τα χρησιμοποίησαν κατά τα σχολικά έτη 1997-98 και 1998-99 και οι διαπιστώσεις που προέκυψαν από έρευνες του Κ.Ε.Ε. σχετικές με την αξιοποίηση των βιβλίων αυτών στη σχολική πράξη.

Με την ευκαιρία της επανέκδοσης των παραπάνω βιβλίων θα ήθελα να επαναλάβω ακόμη μία φορά τα κύρια σημεία του τρόπου χρησιμοποίησής τους.

- Οι ερωτήσεις που περιλαμβάνονται στα βιβλία αξιολόγησης των μαθητών *έχουν ενδεικτικό χαρακτήρα*. Οι εκπαιδευτικοί δεν είναι υποχρεωμένοι να τις χρησιμοποιούν αυτούσιες. *Έχουν τη δυνατότητα να τις τροποποιούν, έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στις ιδιαιτερότητες των μαθητών τους, να τις απλουστεύουν, εφόσον τις θεωρούν δύσκολες, να παραλείπουν όσες κρίνουν πως δεν αντιστοιχούν στο επίπεδο των μαθητών τους ή στους διδακτικούς στόχους, τους οποίους οι ίδιοι θέτουν*. Τα παραδείγματα αυτά επιδιώκουν να βοηθήσουν τους διδάσκοντες να εκπονούν *οι ίδιοι δικές τους ερωτήσεις*. Πρόθεσή μας δεν είναι να περιορίσουμε την ελευθερία και την παιδαγωγική αυτονομία του εκπαιδευτικού, αλλά να του προσφέρουμε ιδέες που θα τον βοηθήσουν να αυξήσει τα περιθώρια της πρωτοβουλίας του και να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας του.
- Η προσπάθεια ορισμένων εκπαιδευτικών να αναθέτουν στους μαθητές τους την επεξεργασία όλων των ερωτήσεων που περιέχονται στα βιβλία του Κ.Ε.Ε. οδήγησε κατά το πρόσφατο παρελθόν σε σημαντική αύξηση της εργασίας των μαθητών. Η τακτική αυτή, της οποίας οι αρνητικές συνέπειες είναι προφανείς, οφείλεται σε παρεξήγηση και σε μη ορθή κατανόηση του σκοπού, τον οποίο υπηρετεί το παραπάνω παιδαγωγικό υλικό. Οι Ομάδες Εργασίας του Κ.Ε.Ε. εκπόνησαν για κάθε ενότητα της διδακτέας ύλης ικανό αριθμό ερωτήσεων, επειδή στόχος τους ήταν: α) να καλύψουν ευρύ φάσμα διδακτικών στόχων, β) να ικανοποιήσουν ποικίλα επίπεδα απαιτήσεων και γ) να αξιοποιήσουν τα θετικά στοιχεία διαφορετικών τύπων ερωτήσεων. Επιδίωξαν, με άλλα λόγια, να διευρύνουν, μέσα από την παροχή πολλών παραδειγμάτων, τη δυνατότητα επιλογής ερωτήσεων από τους διδάσκοντες και να καλύψουν, στο βαθμό του δυνατού, όλες τις πιθανές ανάγκες τους. *Ποτέ, όμως, και για κανένα λόγο, δεν ζητήθηκε από τους εκπαιδευτικούς ούτε να εξαντλούν τα σχετικά παραδείγματα, ούτε να περιορίζονται αποκλειστικά σ' αυτά. Κάτι τέτοιο και αντιπαιδαγωγικό είναι και αντίθετο προς το πνεύμα της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης. Οι διδάσκοντες πρέπει να επιλέγουν από κάθε ενότητα μικρό αριθμό*

ερωτήσεων, οι οποίες ανταποκρίνονται στους διδακτικούς στόχους που επιδιώκουν και στα κριτήρια που οι ίδιοι θέτουν, και αυτές θα αξιοποιούν στο πλαίσιο της διδακτικής πράξης.

- Τα θέματα και οι ερωτήσεις που περιλαμβάνονται στα βιβλία αξιολόγησης δεν προορίζονται μόνο για εργασίες των μαθητών στο σπίτι ή για την εκπόνηση ολιγόλεπτων και ωριαίων διαγωνισμάτων. Πολλά από τα θέματα και τα ερωτήματα αυτά μπορούν και πρέπει να αξιοποιούνται στο πλαίσιο της καθημερινής σχολικής εργασίας. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τα ζητήματα εκείνα που, κατά την κρίση του εκπαιδευτικού, παρουσιάζουν δυσκολίες για το μέσο μαθητή.
- Οι εκπαιδευτικοί πρέπει ακόμη να έχουν υπόψη τους ότι καμιά από τις ερωτήσεις που περιέχονται στα βιβλία αξιολόγησης δεν θα χρησιμοποιηθεί αυτούσια στις προαγωγικές εξετάσεις. Στις εξετάσεις αυτές τίθενται ερωτήσεις ανάλογες προς εκείνες που περιέχονται στα βιβλία του Κ.Ε.Ε. και στα σχολικά εγχειρίδια, διαφορετικές, όμως, ως προς το περιεχόμενό τους.
- Η χρησιμοποίηση, τέλος, των ερωτήσεων που περιέχονται στα παραπάνω βιβλία δεν αποκλείει ούτε εμποδίζει την αξιοποίηση των ερωτήσεων που περιλαμβάνονται στα σχολικά εγχειρίδια.

Για τη διεύρυνση της βοήθειας που φιλοδοξεί το Κ.Ε.Ε. να προσφέρει στους εκπαιδευτικούς στο κρίσιμο ζήτημα της αξιολόγησης των μαθητών, έχουν γίνει και οι εξής συμπληρωματικές ενέργειες: Τα παραδείγματα των ερωτήσεων που περιέχονται στα βιβλία αξιολόγησης έχουν καταχωρισθεί στη σελίδα που έχει δημιουργήσει το Κ.Ε.Ε. στο Internet (<http://www.kee.gr>), από την οποία μπορούν να τα αντλούν όσοι έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο. Προωθείται, τέλος, η επανέκδοση όλων των ερωτήσεων που έχουν εκπονηθεί από το Κ.Ε.Ε. σε ηλεκτρονική μορφή (cd-rom).

Τελειώνοντας, αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω τους επιστημονικούς συνεργάτες του Κ.Ε.Ε. για την εργασία τους καθώς και τους εκπαιδευτικούς των Ενιαίων Λυκείων για τα σχόλια που μας έστειλαν και τις υποδείξεις τους. Εύχομαι τα νέα βιβλία να αποδειχθούν, όπως και τα προηγούμενα, πολύτιμο εργαλείο στην προσπάθεια βελτίωσης του τρόπου αξιολόγησης των μαθητών του Ενιαίου Λυκείου.

Οκτώβριος 1999
Ο Πρόεδρος του Κ.Ε.Ε.

Καθηγητής Μιχάλης Κασσωτάκης

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Στο τεύχος αυτό περιέχονται ενδεικτικές ερωτήσεις αξιολόγησης των μαθητών στο μάθημα επιλογής «Νεότερη Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία». Οι ερωτήσεις αυτές είναι καταναμημένες σύμφωνα με τις ακόλουθες κατηγορίες που ορίζονται από το ισχύον Π.Δ. 246/98:

- *Στοιχεία που αφορούν το συγγραφέα, το λογοτεχνικό περιβάλλον και λοιπά γραμματολογικά στοιχεία – Δομή του κειμένου, επαλήθευση ή διάψευση μιας κρίσης με βάση το κείμενο, εκφραστικά μέσα και τρόποι του κειμένου – Σχολιασμός ή σύντομη ανάπτυξη χωρίων του κειμένου – Σχολιασμός αδίδακτου λογοτεχνικού κειμένου.*
- *Παραδείγματα εργασιών για το σπίτι.*
- *Παραδείγματα συνθετικών - δημιουργικών εργασιών.*
- *Παραδείγματα κριτηρίων αξιολόγησης.*

Η ομάδα εργασίας του Κέντρου Εκπαιδευτικής Έρευνας εργάστηκε πάνω στα κείμενα της διδακτέας ύλης και χρησιμοποίησε εκτός από τα σχόλια του βιβλίου και την προσιτή σε αυτήν βιβλιογραφία.

Ελπίζουμε ότι οι ερωτήσεις αυτές θα φανούν χρήσιμες στους φιλόλογους καθηγητές που διδάσκουν αυτό το μάθημα και όπως πάντα αναμένουμε με ενδιαφέρον τις παρατηρήσεις και υποδείξεις τους.

